

DİLEKÇE KOMİSYONU

Dilekçe Komisyonu, dilekçe hakkı kapsamında ve yasama denetiminin bir parçası olarak vatandaşlardan ve karşılıklılık esas gözetilmek kaydıyla Türkiye’de ikamet eden yabancılardan gelen başvuruları, ilgili mevzuat çerçevesinde incelemekte, raporlamakta, gerekiyorsa ilgili idarelere önerilerde bulunmakta ve ilgili idareler nezdinde uygulanmasını takip etmektedir.

24. Yasama Döneminde, Dilekçe Komisyonuna daha hızlı ve kolay erişimi sağlamak üzere kişisel verilerin korunmasına ilişkin bir takım güvenlik unsurlarını da içeren elektronik ortamda başvuru imkânı sağlayan “E-Dilekçe Programı” üzerinde iyileştirmeler yapılmış, programın yeni versiyonu hayata geçirilmiştir. Elektronik sistemin kurulmasıyla birlikte 22.652’si 5. Yasama Yılında olmak üzere 24. Yasama Döneminde E-Dilekçe sistemine 117.235 kişi kayıt yaptırmış ve programı faal olarak kullanmıştır. Programın kullanımı gittikçe yaygınlaşmakta ve her geçen gün aktif kullanıcı sayısı hızla artmaktadır.

Yine bu dönemde, Komisyon bünyesinde elektronik ortamda iş akışını şekillendirmeye yönelik evrak/doküman yönetimi sistemi kurulmuştur. Bu sistemin faaliyete geçmesi ile birlikte; kâğıt israfı/tüketimi en aza indirilmiş, başvuruları cevaplama süresi kısalmış, toplu dilekçe ile yapılan başvuruların cevaplandırılması konusunda önemli ilerleme kaydedilmiş, E-Dilekçenin yeni sürümünde, sisteme kayıt olduktan sonra dilekçe verilen konu ile ilgili olarak bir dilekçeye imza atılmak suretiyle toplu dilekçe verme imkânı sağlanmıştır. Söz konusu dilekçe karara bağlandığında ilgili karar dilekçede imzası bulunanlara PDF formatında e-posta yoluyla gönderilmektedir. Sistemin getirdiği bir diğer yenilik ise yurt dışında yaşayan veya TC kimlik numarası olmayanlara da pasaport numarasını sisteme kaydetmek şartıyla dilekçe yazabilme imkânı sağlamasıdır. Evrak doküman yönetimi sistemin faaliyete geçmesi ile birlikte; Komisyon Başkanı ve Dilekçe Komisyonu Başkanlık Divanı Üyeleri, başvuruları daha kısa bir süre içerisinde cevaplayabilmektedirler.

Dilekçe Komisyonuna 4.149’u 5. Yasama Yılında olmak üzere 24. Yasama Döneminde 35.290 başvuru yapılmıştır. Bu dilekçeler dışında 8.872 başvuru ise mükerrer olması veya kanuni şartları taşıması nedeniyle bu başvurular işleme alınamamıştır. İşleme alınan dilekçelerin 26.609’u erkekler, 8.380’i kadınlar ve 301’i tüzel kişiler tarafından verilmiştir. Yapılan bu başvurularla beraber 66.378 kişi de toplu imza ile başvuruda bulunmuştur. Belirtilen tarih aralığında verilmiş olan dilekçelere 1.445.137 kişi imza atarak katılmıştır. Aşağıdaki tablolarda bazı konulara ilişkin istatistikî bilgilere yer verilmiştir.

Tablo: 1 İllere Göre En Çok Başvuru Gelen İlk 5 İl ve Yüzdeleri		
İl	Dilekçe Sayısı	Yüzde oranı
İstanbul	7.427	% 22,87
Ankara	2.975	% 8,06
Tunceli	2.828	% 7,90
Bursa	1.450	% 4,72
İzmir	1.382	% 4,17

Tablo: 2 İllere Göre En Az Başvuru Gelen İlk 5 İl ve Yüzdeleri		
İl	Dilekçe Sayısı	Yüzde Oranı
Artvin	49	% 0,13
Gümüşhane	42	% 0,11
Ardahan	36	% 0,08
Kilis	34	% 0,08
Bayburt	28	% 0,05

Dilekçe Komisyonuna 21'i 5. Yasama Yılında olmak üzere, 24. Yasama Döneminde 25 farklı yabancı ülkeden yapılan başvuru sayısı 302 olup, bu başvuruların büyük çoğunluğu Almanya'dan yapılmıştır.

Tablo: 3 Ülkelere Göre En Çok Başvuru Gelen İlk 5 Yabancı Ülke ve Dilekçe Sayısı	
Ülke	Dilekçe Sayısı
Almanya	194
KKTC	23
Fransa	19
Avusturya	16
Hollanda	15

Tablo: 4 Konularına Göre, En Çok Dilekçe Gelen Konular ve Yüzdeleri		
Şikâyet Konusu	Dilekçe Sayısı	Yüzde Oranı
Kültür ve eğitim	5.532	% 18,01
Personel işlemleri	2.310	% 7,52
Kişisel özgürlük ve hak talepleri	2.247	% 7,31
Sosyal güvenlik işlemleri	1.513	% 4,92
İş talepleri	1.442	% 4,69

Tablo: 5 Başvuru Şekline Göre Dilekçe Sayısı		
E-Dilekçe	24.837	% 70,38
Posta	9.115	% 25,83
E-Devlet	687	% 1,95
Elden	356	% 1,01
Faks	147	% 0,42
Kamu Kurumlardan	101	% 0,29
Kurum İçinden	24	% 0,07
Milletvekili Tarafından	23	% 0,07

Dilekçe Komisyonu, 24 Yasama Döneminde 9 Genel Kurul toplantısı, 71 Başkanlık Divanı toplantısı, 40 Alt Komisyon toplantısı yapmış ve 6 kez de yerinde inceleme ve araştırma ziyareti yapılmıştır. Dilekçe Komisyonca mezkûr dönemde 24 Genel Kurul kararı alınmış ve bu kararların gereği ilgili kurumlar nezdinde takip edilmiştir.

Dilekçe Komisyonu, çalışma usul ve esaslarını düzenleyen mevzuatta öngörülen, toplumsal boyutu olan ve genellikle arz eden dilekçelerin birleştirilerek Dilekçe Komisyonu Genel Kurulu (DKGK) marifetiyle incelenmesi yöntemine 24'üncü Yasama Dönemi çalışmalarında 11 alt komisyon kurulmak suretiyle devam etmiştir. DKGK gündemine aldığı konuları, öncelikle alt komisyonlar oluşturarak veya bilirkişi müessesesinden yararlanarak olgunlaştırmakta ve akabinde Komisyon Genel Kurulunda değerlendirilerek karara bağlamaktadır. Üç Alt Komisyona ilişkin çalışmalar devam etmektedir.

Dilekçe Komisyonu Genel Kurulu (DKGK) gündemine alarak kurduğu ve sonuçlandırdığı Alt Komisyonlar:

1.Okulların İç ve Dış Donanımları İle İlgili Standartlar Oluşturulmasını ve Öğrencilerin Güvenliğine Yönelik Gerekli Tedbirlerin Alınması Talebini İçeren Dilekçelere İlişkin Kurulan Alt Komisyon.

2.Belediyelerce Toplanan Otopark Bedellerinin Akıbetinin Araştırılması ve Söz Konusu Bedellerin Amaç Dışı Kullanımının Önlenmesi Talebini İçeren Dilekçelere İlişkin Kurulan Alt Komisyon.

3. Ekmeğin İsrafının Önlenmesi ve İhtiyaç Fazlası Ekmeğin Değerlendirilmesi Talebini İçeren Dilekçelere İlişkin Kurulan Alt Komisyon.

4. Devletin Hüküm ve Tasarrufu Altındaki Kıyılardan Halkın Kullanımının Mevzuata Aykırı Olarak Sınırlandığını Belirterek Bu Sınırlamaların Kaldırılması ve Gerekli Önlemlerin Alınması Talebini İçeren Dilekçelere İlişkin Kurulan Alt Komisyon.

5. Askeri Okullarda Ayrımcılığa Uğradıklarını ve Haksız Olarak İlişkilerinin Kesildiğini İddia Ederek, Konunun Araştırılması, Askeri Okullardan İlişki Kesilenlerin Tazminat Yükümlülüğünün Azaltılması/Kaldırılması Talebini İçeren Dilekçelere İlişkin Kurulan Alt Komisyon.

6. Yeterli Hizmet Üretilmediği Halde Hesap İşletim Ücreti, Kart Aidatı vs. Adı Altında Bankalarca Tüketici Haklarına Aykırı Bedeller Alındığı ve Gerekli Denetimlerin Yapılmadığı İddiasını İçeren Dilekçelere İlişkin Kurulan Alt Komisyon.

DKGK'nin karara bağladığı, fakat bu kararlara itiraz edilmesi nedeniyle TBMM Genel Kurul Gündeminde görüşülmeyi bekleyen konular şunlardır:

1. İhtüzük gereği 24. Yasama Dönemi başında yenilenen, Belediye İmar Planlarında Okul Alanı Olarak Ayrılan Gayrimenkulleri Hakkında, İlgili İdari Makamlar Tarafından Yasal Süresince Kamulaştırma İşlemi veya İmar Planında Revizyon İşlemi Yapılmadığı İçin Mülkiyet Haklarının Anayasaya Aykırı Olarak Sınırlandığı İddialarını İçeren Dilekçelere İlişkin Kurulan Alt Komisyon (Sıra Sayısı: 314).

2. Başkasına Ait Kaçak Elektrik Kullanım Bedelinin Tüketiciden Haksız Olarak Alındığı, Talebi Olmamasına Karşın Elektrik Sayaçlarının Değiştirildiği ve Maliyetinin Haksız Olarak Tüketiciye Yüklendiği İddiasını İçeren Dilekçelere İlişkin Kurulan Alt Komisyon (Sıra Sayısı: 269).

DKGK'nin TBMM üyesi milletvekillerin itirazı üzerine veya yapılan bilirkişi incelemesi sonucunda doğrudan gündemine aldığı ve sonuçlandırdığı konular:

1. Güvence Hesabı Kurumunca Zorunlu Koltuk Ferdi Kaza Sigortası Kapsamında Gerekli Ödemelerin Yapılmadığı ve Hesabın Kamu Tarafından Yeterince Denetlenmediği

İddialarını İçeren Dilekçelere İlişkin Karar.

2. 659 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile İdari Görevlerde Çalışan Muhasebe ve Milli Emlak Denetmenlerinin, Muhasebe ve Milli Emlak Uzmanları ile Birleştirilerek Defterdarlık Uzmanı Kadrolarına Atanmaları ve Bu Düzenlemeyle Denetim Haklarının Elllerinden Alındığı ve Statü Olarak Geriledikleri İddiasını İçeren Çok Sayıdaki Dilekçeye İlişkin Karar.

3. Ankara Ulaşım Koordinasyon Merkezinin 2012/42 Sayılı Kararı Üzerine Ankara Büyükşehir Belediyesi EGO Genel Müdürlüğünün 193 ve 195 Sayılı Otobüs Hatlarını Kaldırması ve Metrobüs Sistemine Geçmesi Sonucu Mağduriyet Oluştugu ve Eski Sisteme Geri Dönülmesi Talepleriyle İlgili Dilekçelere İlişkin Karar.

4. 27 Mayıs 1960 Ara Rejiminden Sonra Yasıada' da Kurulan Yüksek Adalet Divanı Tarafından Eski Başbakanlardan Adnan MENDERES, Eski Dışişleri Bakanı Fatin Rüştü ZORLU, Eski Maliye Bakanı Hasan POLATKAN Hakkında Verilen Mahkûmiyet Kararının İptali veya İlgili Kararın Yok Sayılması Talebini İçeren Dilekçeye İlişkin Karar.

5. Gelir Uzmanlarından Gökmen ŞAHİN ve Benzer Mahiyetteki Çok Sayıdaki Kişinin, "2003, 2004 ve 2006 Tarihlerinde Aynı Yarışma Sınavı İle Mesleğe Alındıklarını Ancak Farklı Kadro Unvanlarına Atandıklarını Belirterek Zaman İçerisinde Yapılan Düzenlemeler Sonucu Bu Kadrolar Arasında Ortaya Çıkan Statü ve Ekonomik Farklar Nedeniyle Oluşan Mağduriyetlerin Giderilmesi Gerektiği" Talebini İçeren Dilekçelere İlişkin Karar.

6. 2008 Yılında Dövizde Endeksli Konut Kredisi Olarak Bankaların Yönlendirmesiyle Japonya Ve İsviçre Para Birimiyle Kredi Çektiklerini Ancak Zamanla Bu Para Birimlerinin Aşırı Değer Kazanmasıyla Kredi Ödemelerinin Arttığını ve Geri Ödeme Konusunda Çok Zor Duruma Düşüklerini, Mağdur olduklarını Belirten Dilekçelere Ait Karar

DKGK'nin gündemine alarak kurduğu ve 5. Yasama Yılında da çalışmaları devam eden Alt Komisyonlar şunlardır:

1. İçtüzük gereği 24. Yasama Dönemi başında yenilenen, Askeri Tesislerin Güvenliği İleri Sürülerek Muğla İli Köyceğiz İlçesi Sultaniye Köyü Büyükkaraağaç Mahallesi'nin Boşaltılmasına İlişkin Uygulamalara Son Verilmesi Talebini İçeren Dilekçelere İlişkin Kurulan Alt Komisyon.

2. Dersim Olayları (1937-1938) ve Sonrasında Yaşananlar Nedeniyle Oluşan Mağduriyetlerin Giderilmesi Talebini İçeren Dilekçelere İlişkin Kurulan Alt Komisyon.

3. Ordu Yardımlaşma Kurumu (OYAK) Yönetiminde Astsubayların Yeterince Temsil Edilmediği, Yapılan Kesintiyle Orantılı Ödeme Yapılmadığı, Bir Takım Piyasa İşlemleriyle OYAK Mensuplarının Zarara Uğratıldığı, Kamu Adına Bir Denetimin Yapılmadığı, Kişisel Bilgilerin Bazı Şirketlere Verildiği, OYAK İmkânlarından Bazı Çevrelere İmtiyaz Sağlandığı İddiasıyla Konunun Araştırılması, OYAK İştiraklerinin Tasfiye Edilmesi, Zorunlu Üyelik Uygulamasının Kaldırılması ve Kamusal Denetimin Yapılması Taleplerini İçeren Dilekçelere İlişkin Kurulan Alt Komisyon. Bu Alt Komisyon Raporu, Komisyon Başkanlığına sunulmuştur.

Aşağıdaki çizelgede Dilekçe Komisyonunun 5. Yasama Yılı faaliyetleri belirtilmektedir.

Tablo:6 Dilekçe Komisyonunun 5. Yasama Yılı Faaliyet Çizelgesi	
01.10.2014-06.04.2015 Tarihleri Arasında Gelen Dilekçe Sayısı	4.149
Karara Bağlanan veya Hıfzedilen Dilekçe Sayısı	3.007
İşlemde/İncelenmekte Olan Dilekçe Sayısı	434
Belirtilen Tarih Aralığında Yeni Kayıt Olanların Sayısı	22.652
E- Dilekçe Sistemine Kayıtlı Toplam Kullanıcı Sayısı	117.235
Dilekçe Komisyonu Genel Kurulu Toplantı Sayısı	1
Dilekçe Komisyonu Başkanlık Divanı Toplantı Sayısı	11
Kadınlardan Gelen Dilekçe Sayısı	1.047
Erkeklerden Gelen Dilekçe Sayısı	3.075
Sivil Toplum Örgütlerinden ve Özel Kuruluşlardan Gelen Dilekçe Sayısı	20
Toplu İmza İle Gelen Dilekçe Sayısı	2.874
Dilekçe Komisyonu Genel Kurulu Tarafından Kurulan Alt Komisyonlar	11
Verilmiş Olan Dilekçelere İmza Atarak Katılan Kişi Sayısı	81.932

Aşağıdaki çizelgede Dilekçe Komisyonunun 24. Yasama Dönemi faaliyetleri belirtilmektedir.

Tablo: 7 Dilekçe Komisyonunun 24. Yasama Dönemi Faaliyet Çizelgesi	
23. Yasama Döneminden Devir Olan ve Sonuçlandırılan Dilekçe Sayısı	359
13.06.2011-06.04.2015 Tarihleri Arasında Gelen Dilekçe Sayısı	35.290
Şartları Taşımaması veya Mükerrerliği Nedeniyle İşleme Alınmayan Dilekçe Sayısı	8.872
Karara Bağlanan Dilekçe Sayısı	28.649
Hıfzedilen (İşlemden Kaldırılan) Dilekçe Sayısı	459
Görüşülmekte Olan Dilekçe Sayısı	5.908
Kurumlardan Cevap Bekleyen Dilekçe Sayısı	274
24. Dönemde E- Dilekçe Sistemine Kayıtlı Toplam Kullanıcı Sayısı	117.235
Dilekçe Komisyonu Genel Kurulu Toplantı Sayısı	9
Alt Komisyon Toplantı Sayısı	40
Dilekçe Komisyonu Başkanlık Divanı Toplantı Sayısı	71
Dilekçe Komisyonu Genel Kurul Karar Sayısı	24
Dilekçe Komisyonunun Yerinde İnceleme ve Araştırma Ziyareti Sayısı	6
Başkanlık Divanından DKGK' ye Sevk Edilen Dilekçe Sayısı	7
Kadınlardan Gelen Dilekçe Sayısı	7.380
Erkeklerden Gelen Dilekçe Sayısı	23.040
Sivil Toplum Örgütlerinden ve Özel Kuruluşlardan Gelen Dilekçe Sayısı	301
Toplu İmza İle Gelen Dilekçe Sayısı	66.378
Verilmiş Olan Dilekçelere İmza Atarak Katılan Kişi Sayısı	1.445.137

Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu üyelerinden oluşan Karma Komisyonun Faaliyetleri:

Dilekçe Komisyonu ve İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu üyelerinden kurulu Karma Komisyon, Kamu Denetçisi ve Kamu Başdenetçisi seçimlerinde görev üstlenmiştir. Dilekçe Komisyonu, Karma Komisyon sıfatıyla, Kamu Başdenetçisi ve Kamu Denetçilerinin seçim işlemleri ile Kurumun yıllık faaliyet raporlarını görüşmek üzere 10 Genel Kurul ve 9 alt komisyon toplantısı yapmıştır.

Kamu Denetçiliği Kurumu 2013 Yıllık Raporu'nu 30.01.2014 tarihinde Karma Komisyon Başkanlığına sunmuştur. Ekleriyle beraber 224 sayfa olan Raporun değerlendirilmesi için 19.02.2014 tarihinde toplanan Karma Komisyon, bir alt komisyon kurmuştur. Karma Komisyonun kararı doğrultusunda Alt Komisyon, 25.02.2014 tarihinde ilk toplantısını yapmış, 28.02.2014 tarihindeki ikinci toplantısında Kurumdan bilgi almıştır. Alınan bilgiler ışığında Alt Komisyon raporunu hazırlamış ve 22.04.2014 tarihinde yaptığı toplantıda Raporunu kabul ederek Karma Komisyona sunmuştur. Karma Komisyon 24.04.2014 tarihinde Alt Komisyon Raporunu değerlendirmek üzere toplanmış, yapılan müzakerelerin ardından Rapor kabul edilmiştir. Karma Komisyon, yaptığı araştırma ve incelemeler sonucu düzenlemiş olduğu Raporunu, TBMM Genel Kurulu'nda görüşülmek üzere TBMM Başkanlığına sunmuştur. Rapor TBMM gündeminde 586 sıra sayısıyla yer almaktadır.

Kamu Denetçiliği Kurumu 2014 Yıllık Raporu'nu 27.01.2015 tarihinde Karma Komisyon Başkanlığına sunmuştur. Ekleriyle beraber 336 sayfa olan Raporun değerlendirilmesi için 04.02.2015 tarihinde toplanan Karma Komisyon, bir alt komisyon kurmuştur. Karma Komisyonun kararı doğrultusunda Alt Komisyon, 10.02.2015 tarihinde ilk toplantısını yapmış, 17.02.2015 tarihindeki ikinci toplantısında da Kamu Başdenetçisi ve Kamu Denetçilerinden bilgi almıştır. Alt Komisyonun 25.02.2015 tarihindeki üçüncü toplantısında Kurumun tavsiye kararlarına uymayan veya uymakta isteksiz davranan kamu kurum ve kuruluşlarının üst düzey yöneticileri Komisyona davet edilmiş ve konu hakkında kendilerinden bilgi alınmıştır. Alınan bilgiler ışığında Alt Komisyon raporunu hazırlamış ve 18.03.2015 tarihinde yaptığı toplantıda Raporunu kabul ederek Karma Komisyona sunmuştur. Karma Komisyon 25.03.2015 tarihinde Alt Komisyon Raporunu değerlendirmek üzere toplanmış, yapılan müzakerelerin ardından Rapor kabul edilmiştir. Karma Komisyon, yaptığı araştırma ve incelemeler sonucu düzenlemiş olduğu Raporunu, TBMM Genel Kurulu'nda görüşülmek üzere TBMM Başkanlığına sunmuştur. Rapor TBMM gündeminde 710 sıra sayısıyla yerini almıştır.

Genel Kurulda 586 ve 710 sıra sayısıyla görüşülmeyi bekleyen raporlar, 25. Yasama Dönemi milletvekili genel seçimi dolayısıyla Meclis'in tatil kararı alması nedeniyle görüşülememiştir.